

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ कृतविधे कचे प्राप्ते दृष्टरूपा दिवौकसः । कचादधीत्य तां विधा कृतार्था भरतर्षभ ।

सर्व्वएव समागम्य शतक्रतुमथानुवन् । कालस्ते विक्रमसाद्य जहि शत्रून्पुरन्दर । ११८०

एवमुक्तस्तु सहितैस्त्रिदशैर्मघवांस्तदा । तथेत्युक्ता प्रचक्राम सोऽपश्यत वने स्त्रियः ।

क्रोडन्तीनान्तु कन्यानां वने चैव रथोपमे । वायुभृतः स वस्त्राणि सर्वाण्येव व्यमिश्रयत् ।

ततो जलात्समुत्तीर्य कन्यास्ताः सहितास्तदा । वस्त्राणि जगृहस्तानि यथासन्नान्यनेकशः ।

तत्र वासो देवयान्याः शर्मिष्ठा जगृहे तदा । व्यतिमिश्रमजानन्ती दुहिता वृषपर्व्वणः ।

ततस्तयोर्मिथस्तत्र विरोधः समजायत । देवयान्याश्च राजेन्द्र शर्मिष्ठायाश्च तत्कृते । ११८५

॥ देवयान्युवाच ॥ कस्माद्गृह्णासि मे वस्त्रं शिष्या भूत्वा ममासुरि । समुदाचारहीनाया न ते साधु भविष्यति ।

॥ शर्मिष्ठा उवाच ॥ आसीनश्च शयानश्च पिता ते पितरं मम । स्तौति वन्दीव चाभीक्ष्णं नोचैः स्थित्वा विनीतवत् ।

याचतस्त्वं हि दुहिता सुवतः प्रतिगृह्णतः । सुताऽहं स्वयमानस्य ददतोऽप्रतिगृह्णतः ।

आदुन्वस्व विदुन्वस्व दुह्य कुपस्व याचकि । अनायुधा सायुधाया रिक्ता क्षुभ्यसि भिक्षुकि ।

सस्यसे प्रतियोद्धारं नहि त्वां गणयाम्यहं ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ समुद्रयं देवयानीं गतां सक्ताश्च वाससि । शर्मिष्ठा प्राक्षिपत्कूपे

ततः स्वपुरमागमत् । ११८९

हतेयमिति विज्ञाय शर्मिष्ठा पापनिश्चया । अनवेक्ष्य ययौ वेगं क्रोधवेगपरायणा ।

अथ तं देशमभ्यागाद्ययातिर्नज्जषात्मजः । आन्त्ययुग्मः आन्त्यहयो मृगलिप्तुः पिपासितः ।

स नाज्जषः प्रेक्षमाण उदपानं गतोदकं । ददर्श राजा तां तत्र कन्यामग्निशिखामिव ।

तामपृच्छत्स दृष्ट्वैव कन्याममरवर्णिनीं । सान्त्वयित्वा नृपश्रेष्ठः सान्ना परमवल्लुना ।

का त्वं ताम्रनखी श्यामा सुमृष्टमणिकुण्डला । दीर्घं ध्यायसि चात्यर्थं कस्माच्छोचसि चातुरा । ११९५

कथञ्च पतिताऽस्यस्मिन्कूपे वीरुन्मृणावृते । दुहिता चैव कथं त्वं वद सत्यं सुमध्यमे ।

देवयान्युवाच । योऽसौ देवैर्हतान्देत्यानुत्थापयति विद्यया । तस्य शुक्रस्य कन्याऽहं स मां नूनं न बुध्यते ।

एष मे दक्षिणे राजनपाणिस्ताम्रनखाङ्गुलिः । समुद्रर गृहीत्वा मां कुलीनस्त्वं हि मे मतः ।

जानामि हि त्वां मंशान्तं वीर्यवन्तं यशस्विनं । तस्मात्मां पतितामस्मात् कृपादुद्धर्तुमर्हसि ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तामयो ब्राह्मणीं राजा विज्ञाय नज्जषात्मजः । गृहीत्वा दक्षिणे पाणावुज्जहोरं ततोऽ

वटात् । १२००

उद्धृत्य चैनां तरसा तस्मात्कूपान्नराधिपः । आमन्त्रयित्वा सुश्रीणां ययातिः स्वपुरं ययौ ।

गते तु नाज्जषे तस्मिन् देवयान्यथनिन्दिता । उवाच शोकसन्तप्ता घूर्णिकामागतां पुरः ।

देवयान्युवाच । त्वरितं घूर्णिके गच्छ शीघ्रमाचक्ष मे पितुः । नेदानीं सम्प्रवेक्ष्यामि नगरं वृषपर्व्वणः ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ सा तत्र त्वरितं गत्वा घूर्णिकाऽसुरमन्दिरं । दृष्ट्वा काव्यमुवाचेदं सम्भ्रमाविष्टचेतसा ।

आचचचे महाब्रह्मन्देवयानीं वने हतां । शर्मिष्ठया महामाग दुहित्रा वृषपर्व्वणः । १२०५

श्रुत्वा दुहितरं काव्यस्तत्र शर्मिष्ठया हतां । त्वरया निर्ययौ दुःखान्मार्गमागः सुतां वने ।